DISSERTATIO INAVGVRALIS MEDICO-LEGALIS

DE

DIFFERENTIIS PARTVS VIVI ET VITALIS

QVAM

DIVINIS SVB AVSPICIIS

CONSENSV ET AVCTORITATE

GRATIOSAE FACVLTATIS MEDICAE

IN CELEBERRIMA ALTORFENSIVM VNIVERSITATE

PRO LICENTIA

VMMOS IN MEDICINA HONORES

ET PRIVILEGIA DOCTORIS

LEGITIME CAPESSENDI

D. III IANVARII A. S. R. CIↃ IↃ CCXXXXVII

PVBLICO ERVDITORVM EXAMINI

EXPONET

GEORGIVS CHRISTOPHORVS

BAVMGAERTNER

SVINFVRTHENSIS.

ALTORFII

TYPIS IOH. GEORGII MEYERI ACAD. TYPOGR.

VIRO

PERILLVSTRI AC GENEROSO

EXCELLENTISSIMOQVE

DOMINO

CHRISTOPH. CONRADO DE BAVMGAERTNER

SERENISSIMI S. R. I. PRINCIPIS

ET MARCHIONIS BRANDENBVRGICO-ONOLDINI

MINISTRO STATVS

ET

CONSILIARIO INTIMO

NEC NON

AD SPLENDIDIDISSIMI CIRCVLI

FRANCONICI CONVENTVM

QVI NORIMBERGAE EST

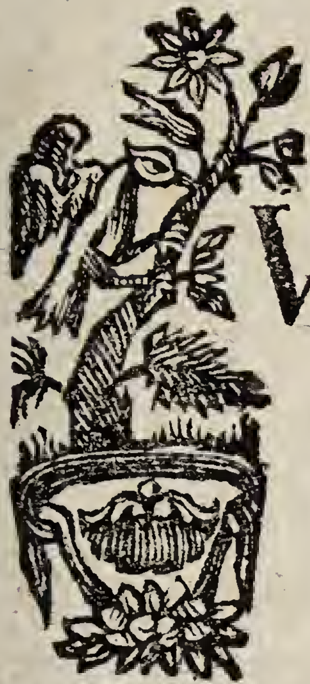
LEGATO PRIMARIO

DOMINO AC MAECENATI SVO
PERQVAM GRATIOSO

HANCCE INAVGVRALEM
MEDICO-LEGALEM DISSERTATIONEM
IN TESTIMONIVM
DEMISSI ET GRATISSIMI ANIMI
CVM VOTO
VALETVDINIS INTEGERRIMAE
VITAE LONGAEVAE
PERPETVAEQVE FELICITATIS
OMNI
QVA DECET
REVERENTIA ET DEMISSIONE
OFFERT DICAT DEDICAT

CVLTOR ET CLIENS
OBSEQVENTISSIMVS ET OBSERVANTISSIMVS
AVTOR.

A. Ω.
PROOEMIVM.

VErba valent ſicut nummi: *quod vulgari proverbio dicitur. Nec omnino a vero aliena eſt ſententia, et nummi cum verbis multiplicem admittunt comparationem. Sicuti enim, ſi nummis certum alicubi ſtatutum eſt pretium, nemo, iſtius valoris peritus, periculum damni ſubire poterit, ſive in numerandis, ſive recipiendis pecuniis: ita quoque, ſi verbis quibusdam certus et definitus aſſignatus eſt ſenſus, isque communi omnium ſuffragio confirmatus; fieri non poteſt, ut quisquam in errorem valoris et ſignificatus iſtiusmodi vocabuli illabatur. Ex adverſo, ſi dubium nummorum quorundam pretium ſit, et valor eorum alius ab hoc, alius ab illo, ſtatuatur populo; ſaepe accidit, ut alter praeter opinionem aliquid lucretur, alter vero praeter ſpem damnum patiatur. Pari modo, ſi vocabulis quibusdam nondum conſtet certa aliqua et definita notio, ſed ab aliis hac, ab aliis vero alia ratione uſurpari ſoleant; neceſſe eſt, ex ambiguitate iſta, et promiſcuo verborum uſu, varios errores naſci. Vnde enim tot contentiones eruditorum, tot criticorum controverſiae, tot philoſophorum diſputationes, ſuboriuntur, quam ubi verbis ali-*

um; eumque vel iusto maiorem et ampliorem, vel solito angustiorem, vel denique prorsus alienum, significatum tribuant? Saepe meliora speranda, et certiora fuissent eruenda, si idem eiusdem vocis valor ubique constitisset. At vero, promiscuo verborum usu factum est, ut non raro in gravissimos seducti sint errores Viri quidam ceteroquin doctissimi. Id ipsum videre licet ex eo, quando partus vivus atque vitalis saepissime pro uno eodemque iudicatus est a multis; cum tamen alii diversam utrisque nominibus vim non sine ratione tribuerint. Vt itaque pretia istorum verborum vera et genuina eruantur, noxia vero utrorumque nominum confusio in posterum evitetur; operae pretium erit, in id sedulo inquirere, an, et quomodo partus vitalis a vivo discrepet? *Cum enim apud iuris peritos, et in foro litigantium civili, saepius hac de re quaestio existat, quae potissimum e fundamentis medicinae genuinis decidenda est; ideo speciminis inauguralis loco, iussu et consensu inclytae Facultatis Medicae in hac celeberrima Altorfensium Musarum sede, mihi proposui*, de differentiis partus vivi atque vitalis *quaedam differere, ita quidem, ut quantum medicina ad litem hanc dirimendam faciat, ad illud vel maxime respiciam, aliisque legum iuris cultoribus ea relinquam, quae e foro iuridico amplius hac de re investiganda supersint. Faxit DEVS Ter Optimus Maximus, ut labor iste multorum hominum commodis inserviat!*

DE

DE

DIFFERENTIIS PARTVS VIVI ET VITALIS.

§. *I.*

Non vana eſt diſceptatio, non ſterilis logomachia, nec levioris cauſae argumentum, ſerio diſquirere, an? et quomodo partus vitalis a vivo diſtinguendus ſit? ſi enim in hanc rem penitius inquiramus, ex natura et gravitate huius problematis ſua ſponte eluceſcit, quaeſtionem hanc non levioris, ſed certe maximi momenti cauſam, ideoque inveſtigatione hoc magis dignam eſſe, quo magis neceſſarium ac utile eſt, diſcrimen, quod inter utrumque partum intercedit, luculentius evolvere, atque apertius docere. Non medicorum tantum intereſt, haec tractare, ſed etiam in variis caſibus forenſibus haec moveri et agitari ſolet quaeſtio; ſiquidem ab illa interdum vita et mors, honeſta fama et bona, pendent, et neglecta eius rei cura, fieri poteſt, ut aeque immerenti ultimum ſupplicium inferatur, ac alter, qui mortis poenam bene promeruit, impunis evadat. Si deciſiones et reſponſa quaedam perluſtramus; non raro inveniuntur caſus, in quibus ſanctitas iuſtitiae, praeter opinionem iudicis, maculis cuiusdam impietatis inquinata, et nonnullorum iuribus non parum derogatum eſt, ideo, quod haec quaeſtio aut non ſatis mota, aut minus rite deciſa fuerit. Equidem haud negaverim, ab antiquis Medicis, eorumque placitis, utpote quibus leges quaedam forenſes innituntur, huiusmodi errores promanaſſe. At enim vero, ſicuti noſtris hiſce temporibus fundamenta medicinae maximam partem magis exculta, et naevi quidam priſtinae eius doctrinae emendati ſunt; ita aequum eſt, ut vana antiquorum praeiudicia

Ratio tractandi argumenti.

non tantum e medicina removeantur, ſed etiam errores, qui inde in Iurisprudentiam irrepſere, ſimul ex hac legum doctrina evellantur, ac veritatis nitor luci publicae reſtituatur, ut illi, qui Themidis puritatem polluere verentur, melius certiusque intelligant, cuinam ſententiae tutius ſubſcribendum ſit. Hanc ob cauſam celeberrimi quidam Medici differentiam partus vivi et vitalis in libris medico-forenſibus docendam ſibi quidem ſumſerunt; at plerique breviter ſaltem eam pertractarunt. Quoniam tamen haec res uberiore inveſtigatione omnino digna eſt; hinc paullo plenius illam nunc perveſtigandam cenſui, ut pateant rationes, ob quas a nonnullis veterum placitis recedere, et legum quarundam tenorem aliquantum mutare, fas ſit. Nam ſtatim quidem poſſem praemittere inſignem utilitatem, quam ſollicita huius quaeſtionis medico-legalis diſquiſitio ſecum afferat; aſt cum in ipſa tractatione paſſim exempla occurrant, quae uſum illius ſatis docere poſſint: hinc illud ipſum in fine diſſertationis huius breviter recenſendum differo; nunc initium facturus ab iis rebus, quae ad illuſtrandum argumentum noſtrum, et ad vocum interpretationem faciunt, quibus dilucidatis, ad docendam et comprobandam, limitandamque partus vivi et vitalis differentiam progrediar, uſum et neceſſitatem eius ad extrema reſervaturus.

§. II.

Quid partus?

Quoniam *partus* vocabulum vario ſenſu accipi ſolet; neceſſe eſt, notionem eius nunc evolvere, ut quilibet certus evadat, quo ſenſu nomen illud hac in quaeſtione uſurpetur. Partus enim, a *pariendo* dictus, proprie et frequenter denotat ipſum parturiendi actum, quo foetus in hanc lucem naturali ratione editur. Deinde, licet minus uſitate, modo pro puerperio, modo improprie et rarius

pro

pro abortu, ſumitur. De his vero mihi nunc ſermo haud eſt; ſed hoc loco, ubi de partu vivo et vitali quaeritur, *partus* nomen uſurpari ſolet *pro ipſo foetu, ſeu infante recens edito*, eoque ſive per partum naturalem excluſo, ſive per ſectionem caeſaream extracto, utpote in quo ſenſu etiam leges partus vocabulum admittunt: *Add. l. necare 4. ff. de lib. agnoſc. l. ſeptimo 12. ff. de ſtatu hom. l. Non ſunt 14. ff. eod. l. interſtipulantem 83. §. ſi quis 8. ff. d. V. O.* Non tamen nego, partum etiam pro foetu, in utero adhuc latente, aliquando a non nullis, ſed improprie, aſſumi, ſi ſcilicet de vita eius quaeſtio moveatur. Denique notandum eſt, me tantum de partu *hominis*, *ſeu foetu humano*, non vero de qualicunque animante, neque de monſtro ab humana ſpecie alieno, neque de mola, vel alia praeternaturali re, per partum ex utero excreta, ſermonem facere.

§. III.

Quid vivus et vitalis in genere?

Nunc ordo requirit, ut monſtrem, quid ſit *vivus* et *vitalis* partus? Vtraque vocabula ortum ſuum trahunt a *vivendo*, vel a *vita*, ideoque eandem originem atque ſignificationem habere videntur. Quemadmodum autem raro, aut vix unquam, duo occurrunt nomina, quae eundem ſenſum perfecte comprehendant; ita pari modo haec duo nomina, vivi nempe et vitalis, comparata ſunt, ut non exacte inter ſe conveniant. Quodſi enim eorum definitionem et uſum intimius perſpiciamus, quomodo non tam grammatice, latine, et promiſcue, ſed in ſenſu ſtrictiori, Medicis ac Iuris conſultis uſitato, cum aperto rei deſignatae diſcrimine intercedente, in uſum veniant; ſtatim invenimus, ipſis non aequalem omnino ſenſum, ſed diſtinctum, tribui poſſe. Siquidem ſi modum et formulas loquendi, quibus ENNIVS, CICERO, VIRGILIVS, PLINIVS, VEGETIVS, aliique his vocabulis uſi ſunt, ſub examinis incudem revocemus,

cemus; non possumus non fateri, hos celebres latini sermonis antistites aliam notionem sub nomine *vivi*, aliam vero sub *vitalis* verbo, comprehendisse. Nolo singulas hic percensere et illustrare sententiarum formulas, quibus laudati modo Auctores sensa animi sui exposuere. Satis enim intelligimus, illos, dum *membra vitalia*, *sanguinem vitalem*, *colorem vitalem* etc. allegant, ipsos satis cognovisse, nomen vivi id ipsum haud, quod vitalis, denotare potuisse. Nam *vitalitas* magis involvit potentiam vivendi, vitamque iuvandi ac prorogandi; cum ex adverso *vivi* vocabulum saltem praesentiam et actum ipsius vitae indicet. In sequentibus enim videbimus, rem ipsam, inter se distinctam, distinctis etiam nominibus compellandam esse, atque magis e natura rei, quam e vanis speculationibus, differentiam hanc promanare. Tantum enim abest, ut haec discrepantia novitatem sapiat, aut naturalem vocum interpretationem invertat, iisque vim inferat; ut potius tam consuetudini, quam rationi, omnino conveniens sit, laudandique sint illi medici et iuris consulti, qui cuilibet istorum verborum suum propriumque sensum tribuere haud intermiserunt. *Vivus* enim idem est, ac *vivens*, seu, quod *actu vivit*; *vitalis* vero, quod non modo vivit, sed etiam *vitam habere*, *eamque promovere et protrahere amplius valet*. Accedamus itaque ad definitiones medicorum celeberrimorum, quibus partum vitalem a vivo distinguunt.

§. *IV.*

Quid seorsum vivus sit partus, et quotuplex?

Etiamsi multos scriptores medicinae legalis evolvas; paucos tamen invenies, qui partum vivum et vitalem seorsum, adaequate et distincte, definiverint. Exinde vero factum esse iudico, ut iuris consulti plerique in discernendis his vocabulis haud adeo solliciti fuerint, sed utrisque promiscue,

miscue, quasi eundem sensum obtinerent, saepissime usi sint. Ex iis vero Auctoribus, qui maiorem curam in distinguendo partu vivo et vitali adhibuerunt, eam lubet praemittere definitionem, quam Ill. TEICHMEYERVS habet. a) *Vivus*, inquit, *partus dicitur, qui vivus quidem excluditur, et exclusus per aliquot momenta diesve in vita potest subsistere; ob immaturitatem tamen diu vivere, vitamque continuare haud valet. Hic alias dicitur debilis, immaturus, praeternaturalis, abortivus.* Nemo non uidet, hoc loco Auctorem nominatum de partu tantum vivo, simpliciter tali, eoque non vitali et abortivo, sermonem fecisse, ac magis specialem eius sensum, quo scilicet vitali partui opponitur, allegasse; generalem vero eius conceptum silentio praeteriisse, cuius tamen mentionem iniecisse, res ipsa postulat. Si itaque hanc rem accuratius pervestigemus; non possumus, quin duplicem partus vivi descriptionem suppeditemus. Fieri enim potest, ut certo respectu partus vitalis saepius dici simul possit ac debeat vivus; ideoque utraque vocabula interdum commode coniungi, (etiamsi non invicem commutari,) queant. Alio vero respectu eaedem voces simul stare nequeunt, sed sibimet vicissim opponuntur. Hinc necesse est, *duplicem distinctamque partus vivi definitionem* adstrui, aliam nempe *magis generalem, et ampliorem*; aliam vero *specialem magis et angustiorem.*

§. V.

Generatim quidem et *sub latiori termino*, *partus vivus* idem est, ac *vivens*, sive is, *qui actu vivit*, sive infans, qui partu editus, vixit, et indicia quaedam vitae praesentis post partum de se prodidit. Hoc sensu partus vivus vitali non omnino contrariatur; siquidem partus tam vitalis, quam non

Quid vivus in genere, et latiori sensu?

a) Institut. Med. legal. Cap. IX. Quaest. 2. p. 52.

non vitalis ſub vivo partu militat. Vitalis enim etiam vivus edi ſolet; et licet non vitalis in hanc lucem prodeat, vivus tamen nihilominus aliquando naſcitur, et criteria vitae monſtrat. Hoc itaque intuitu uterque partus, vivus ſcilicet et vitalis, interdum convenire ſolent; licet non ſemper coniungi poſſint. Quamvis enim omnis partus vitalis, quamdiu actu vivit, cognominari poſſit vivus; attamen non vacat, viciſſim affirmare, quod omnis partus vivus etiam ſit vitalis. Probe enim tenendum, duplicis generis foetus *vivos* progigni, *vitales* nempe, et *non vitales*. Non raro enim enituntur feminae foetus vivos quidem, aſt non vitales. Vitalitas etiam plus involvit hoc loco, quam ſimplicem vitam, id quod in ſequentibus apertius patebit. Sicuti vero ex his conſtat, vitam infantis qualemcunque non abſolute vitalitatem, proprie ſic dictam, ſimul comprehendere, ſed aliquando hac deſtitui: ita intuitu huius conditionis, (dum nempe partus *ſimpliciter vivus*, at *non vitalis*, intelligitur, atque *vitali partui opponitur*,) ſenſum *ſtrictiorem et magis proprium*, ſolamque *vitam ſine vitalitate* reſpicientem, vocabulo partus vivi tribuere fas eſt, quem in modum ſupra allegata TEICHMEYERI definitio, quae *ſimpliciter vivum et non vitalem* deſcribit, admitti poteſt; ad quam etiam accedit illa, quam SCHVRIGIVS *b*) habet, dum ait: *Partus, ſeu foetus vivus, vocatur, qui vivus in mundi theatrum ex utero materno progreditur, atque poſt talem excluſionem per aliquot momenta, horas, dies et ſeptimanas vita equidem fruitur, ob aliqualem vero* (ſeu potius naturalem) *debilitatem vel immaturitatem poſt paucum temporis interſtitium vivere deſinit, uti nonnunquam in foetibus abortivis adnotatur.* Adhaec praemonendum duco, poſtremo hoc et *ſtrictiori* uſurpandi modo, partus vivi nomen in hac diſſertatione mihi uſu venire, ubi *ſimpliciter pro vivo, et non vitali ſumitur, adeoque vitali opponitur.*

Quid vivus partus in ſtrictiori ſenſu?

§. VI.

b) in embryolog. Sect. X. Cap. IV. §. 3. p. 886.

§. VI.

Iam *quid? et quotuplex partus vitalis sit?* diſpiciendum. Equidem, ſi ad uſum vocabuli vitalis reſpiciamus, illud tam a medicis quibusdam, quam a Iurisconſultis, vario modo uſurpari animadvertimus. Modo enim *laxiorem et impropriam*, modo *ſtrictiorem et propriam*, ſignificationem admittunt. Quin imo FR. HOFFMANNVS c) triplicem vim eidem nomini tribuere haud dubitat. Nimirum embryonem ſtatim a conceptione vitalem dici poſſe ſtatuit, ſimul nempe, ac punctum ſaliens ſub formatione partium moveri, et primis menſibus humores per corculum et vaſa agitari coeperint, licet mater hunc motum, ob partium foetus teneritudinem, nondum percipiat. Deinde vitalem eſſe putat medio geſtationis tempore expleto; quo mater foetum ſeſe apertius in utero moventem perſentiſcit. Tandem ubi foetus perfectam partium conformationem accepit, ita, ut etiam extra uterum in libero äere vivere, lacte et alimentis congruis nutriri, ac adoleſcere ualeat; tunc *foetum uitalem*, et quidem *proprio nomine*, compellari poſſe concludit. Nemo non perſpicit, binis prioribus modis notionem partus uitalis nimis laxam, minus uſitatam, et, ceu ipſemet Auctor fatetur, non niſi impropriam eſſe, atque cum vivo foetu permutatam; poſtremam autem interpretationem rectius magisque adaequate foetui perfectiori, eoque extra uterum ad diutius vivendum magis idoneo, adiudicari poſſe, utpote quem ſignificatum tam Medici, quam ICti, ſi quidem voces cautius adhibere praeoptarint, hactenus uſu receperunt. Neque vero is ſenſus ab antiquiſſimo Latii genio recedit. Si enim ad fontes latinos revertamur, et a priſca aetate uſum nominis vitalis repetamus; facile convincimur, illud maiorem poteſtatem innue-

Quid? et quotuplex ſit partus vitalis?

B

c) In medicinae Conſultat. Part. V, Dec. III, Caſ. 3. p. 181.

innuere, quam vivum. Ita *causam uitae* simul involvere intelligimus ex LVCRETIO *d*), ubi cecinit:

Vivit, et aetherias vitales suscipit auras.

et alibi *e*):

- *supra docui, quae sint uitalia nobis.*

HORATIVS *f*) *durationem vitae* comprehendit, dum ait:

- - - *O puer, ut sis*
vitalis, metuo.

LIPSIVS *g*), SENECAM interpretaturus: *Vitalia*, inquit, *mansura, vitam et aevum ferre possunt.* Praetermitto *vitalem spiritum*, *facultatem*, *motumque vitalem*, aliaque antiquis temporibus usitata cognomina. Certum enim est, haec, itemque viscera, ideo cognominari vitalia, quod non tam vivant, quam vitam potius sustineant, foveantque. Pari ratione in institutionibus medicis *actiones* quaedam vocantur *vitales*, non, quod vitam praesentem tantum indicent, sed etiam illius perseverantiae potior causa existant. Quin imo *suauiorem et perfectiorem vitam* ex amicitia declaraturus CICERO *h*), ENNII sententiam mutuatus, quaerit: *queis potest esse vita vitalis?* Ex his vero satis elucescere existimo, nomen *vitalis*, usu magis *proprio* acceptum, non vitae tantum praesentiam, sed eius quoque *causas*, *effectum*, *durationem et praecellentiam generatim*, et *respective simul*, involvere. Eundem sensum de *partu* quoque *vitali* apud antiquos obtinuisse Medicos, testis est CELSVS *i*), ubi, causas abortus ex tempestate repetiturus, tandem ita loquitur: *Gravidae quidem*

d) de rerum natura, Lib. III. vers. 406.

e) Id. Lib. VI. v. 1092. *f*) Lib. II. Sat. I. v. 60. 61.

g) in Epist. Senec. 39. p. 242.

h) de Amicitia, Cap. VI.

i) de Medicina, Lib. II. Cap. I.

dem feminae, quibus tum (potius *nondum* *) *adest partus, abortu periclitantur: hae uero, quae gignunt, imbecillos, vixque vitales, edunt.* Hoc postremo loco CELSVS, de legitimo et perfecto pariendi termino locutus, imbecillos et *vix vitales* vocat eos, qui, etsi naturali, et ad longius vivendum apto, termino nati sint, nihilominus tamen in vita *vix*, seu rarius,

 mane-

* Hac occasione non potui, quin locum hunc CELSI corruptum, et a doctissimis Medicis praetermissum, nunc emendarem. Id enim privatim edoctus sum ab Excellentissimo Dom. Doct. WEISIO, P. P. et in Academia Altorf. h. t. Rectore Magnifico, Patrono et Praeceptore meo, nunquam non devenerando. Novae quidem CELSI editiones, ALMELOVENIANAM secutae, *tum* habent, utpote quam lectionem R. CONSTANTINVS margini editionis suae Celsianae, A. 1566. impressae, adscripsit. At vero cum in textu ipso, et in aliis vetustioribus exemplaribus, inveniatur vocabulum *dum*: id ipsum ad veriorem purioremque lectionem paravit viam, sensuque verborum inter se bene comparato, docuit, particulam *non* ex Scribarum negligentia omissam, atque pro *dum*, vel *tum*, legendum esse *nondum*, vel *nedum*, aut *necdum*. Verborum enim rerumque nexus hanc emendationem requirit. Nimirum CELSVS partum tempestivum, seu naturalem, hoc loco opponit abortivo, seu praeternaturali. Dicit: *quae gignunt gravidae*, scilicet quibus naturale pariendi tempus adest, et quae alias vitales et fortes infantes eniterentur, hac interveniente noxia aëris vernalis tempestate, *imbecillos et vix vitales edunt*: ex adverso *gravidae, quibus nondum adest partus*, seu tempus pariendi naturale, *abortu periclitantur*. Non video, quomodo *dum*, vel *tum*, hoc loco admitti possit? Quomodo enim femina *abortu periclitaretur*, seu periculum metumque abortiendi incurreret, *si iam dum, vel tum, adesset*, seu *actu praesens esset, partus*? Illae potius feminae, quibus *nondum pariendi tempus adest, abortum patiuntur.* Ideoque patet, Auctoris mentem inverti, sive *dum*, sive *tum*, adscribatur; eam vero certius meliusque explicari, si *nondum*, *nedum*, vel *necdum*, restituatur.

maneant superstites. Vnde patet, apud Romanos olim eos foetus cognominatos esse *vitales*, qui *durabiles extitere et adolevere.* Hippocrates, ubi de partu octimestri loquitur, utitur uocabulo περιγίνεσθαι, quod interpretum latinorum alii expressere *vitalem*, alii vero *superstitem in vita esse.*

§. VII.

Quid sit partus vitalis in specie?

Minori nunc negotio eruere possumus, quid *propria significatione sit partus uitalis.* Nam non tantum e natura et usu vocabuli vitalis, sed etiam ex antiquorum aeque ac recentiorum medicorum consensu, cui etiam ICti plerique nostris temporibus adstipulantur, abunde patet, ad vitalitatem infantis non modo requiri, ut vivus edatur, et signa quaedam vitae de se prodat, sed etiam opus esse, ut extra uterum diutius vivere, et *in vita superstes natura sua* esse possit. Ideoque *partus vitalis is est infans, qui non solum vivus excluditur, sed etiam, ob maiorem organorum partiumque perfectionem, in hac vita subsistere et adolescere solet et valet.* Huc enim redeunt definitiones partus vitalis, quas ZACCHIAS *k*), TEICHMEYER *l*), GOELICKE *m*), ALBERTI *n*), aliique habent. In sequentibus quaedam simul occasio differendi occurret, quousque partus iste vitalis cum *legitimo*, *perfecto*, *maturo*, et *naturali* conveniat, aut ab his discrepet? Cum enim interdum edantur infantes, vitales quidem, ast qui praematuro tempore, et ante naturalem consummatumque gestandi pariendique terminum nati sunt, ideo-

k) Quaest. med. leg. lib. I. tit. II. quaest. 1. 2.

l) citat. loc. Quaest. III. p. 52.

m) in medic. forens. cap. de foetu octimestri vit. §. 1. p. 7. et spec. I. sect. I. §. 4. p. 5. seqq.

n) Syst. iurispract. med. P. I. p. 141. §. 3. et p. 142. lit. (f)

ideoque rarius in hac vita remanent; alii vero consuetum et naturale nascendi tempus attingant, atque perfectam hinc maturitatem adepti, saepius et frequentius supervivant: necesse est, ut *vitales* partus rursus dispescamus *in magis et minus tales, saepius, vel rarius, vitales.*

§. VIII.

Ante quam ad differentias partus vivi et vitalis accedam, monstrasse iuvabit, *an? et quatenus utrique inter se conveniant?* Si enim eas docuerim rationes, quibus positis ambo coniungi possint; hoc ipso eas removeo conditiones, quibus vicissim sibi non adversentur. Namque haud negaverim, utrumque partum certo respectu simul stare, eundemque natum aliquando tam vivum, quam vitalem, pronunciari posse. Etenim si femina, absoluto iam naturali et consueto gestationis tempore, scilicet in fine noni, vel sub initium decimi graviditatis mensis, foetum, omnibus numeris absolutum, perfectum, vegetum, maturum, vivumque enitatur; nemo negabit, huncce partum simul et vivum, et vitalem, cognominari oportere. Ita nempe utraque nomina, et quidem saepius, sine contradictione coniungi posse, certum est. Quinimo, si nomen vivi partus latiori sensu acceperis; notio vitalis adeo cum illo coniuncta est, ut, ceu supra §. V indicavi, *vitalis partus sit quaedam species vivorum in genere*, nec vitalis, nimirum actu talis, unquam dici recte possit, nisi qui vivat. Mortuum enim foetum actu vitalem cognominare haud licet; nisi separatim, et a vitae praesentia abstrahendo, a sola partium perfectiore et naturali, eaque prae imperfecto respective maiori, ad vivendum dispositione, ad *potentiam* eius vivendi et adolescendi argumententur; utpote quo sensu nonnunquam infantem, etiamsi mortuum natum, vitalem tamen vocant, dummodo maturus et perfectus quoad singula

An? et quomodo conveniant?

membra et ſatis magnus fuerit. Tunc enim magis ad partium integritatem, quam ad vitam nati, reſpiciunt. Equidem talis foetus proprie vitalis dici nequit, ſed maturus ſaltem et perfectus, de quo infra plura ediſſeremus, utpote quem Conſt. Crim. Caroli V, Articulo CXXXI, vocat, **ein vollkommen und gliedmäßig Kind.** Quemadmodum autem ex antecedentibus abunde intelligimus, *partum vivum non ſemper, nec prorſus et abſolute, ſed certis ſaltem ſub conditionibus, a vitali divelli*, ideoque utrumque interdum coniungi poſſe; ita mirum non eſt, cur non ſolum aliqui Medicorum, ſed etiam non nulli ex ICtis celeberrimis, quos iam nominare reverentia vetat, aeque priſtinis ac noſtris temporibus, hiſce vocabulis ſine diſcrimine uſi ſint, eaque promiſcue permutarint vel in iis caſibus, ubi neceſſe fuiſſet, ſingula ab invicem diſtinxiſſe. Quamvis enim aſſerere queam, hunc vel illum, vel prorſus *omnem, partum actu vitalem, ſimul vivum* dici poſſe, imo reſpective vivum exiſtere debere: haec tamen *propoſitio non omnino eſt convertibilis*, nec viciſſim audacter ubique aſſeverare licet, *omnem partum vivum etiam eſſe vitalem;* ſiquidem, ut ſupra monui, non raro eduntur infantes vivi quidem, at non vitales, utpote quae negativa particula abſolutam affirmandi vim excludit; id quod ex differentiis utriusque partus amplius patebit.

§. IX.

Rationes differentiarum.

Dum autem propius ad ſcopum mihi propoſitum, ſcilicet ad *differentias utriusque partus* eruendas, accedo; variae ſe offerunt rationes diſtinguendi. Non enim tantum partus *vivus*, *qua ſimpliciter talis*, *et ſepoſito vitalitatis ſenſu* contemplandus, a vitali recedit, ſed etiam *ubi vivus cum non vitali coniunctus eſt*, hoc magis a vitali differt, quo apertius *vitalis a non vitali diſſidet*, et ambo ſibi invicem

oppo-

opponuntur. Vt autem fundamenta et fontes utrumque partum diſtinguendi ad certas claſſes redigam ; commodum erit, differentias partim ad *formam et eſſentiam*, partim ad *cauſas*, et denique ad *effectum* referre, quibus nempe modis varias diſtinguendi rationes ineſſe ſtatim videbimus.

§. X.

Quantum ad *formam* attinet, ſequentia occurrunt argumenta, vivum a vitali partu diſcernendi, quae ut, maioris perſpicuitatis cauſa, in certum ordinem redigam, primum de *partu vivo qualicunque*, (*ſive vitali*, *ſive non vitali*,) deinde *de vivo et non vitali*, ſermonem faciam, et *utrumque vitali opponam*. Equidem *vivus* infans non niſi *mortuo* e directo obſtat, nec vitali ita, uti non vitalis, adverſari videtur: nihilominus tamen varia diſcriminis momenta inter vivum et vitalem occurrunt. *Vivus* enim partus, ſeu *ſimpliciter vivens*, (quod antea aliquoties inculcavi,) proprio ſtrictiorique ſenſu nil amplius denotat, quam meram vitae in infante praeſentiam, non vero ſimul vitalitatem, proprie ſic dictam, ſemper et abſolute comprehendit. *Vitalis* vero partus inſimul cauſam perſeverantis vitae, et naturalem diutius vivendi potentiam ſimul innuit, vitamque ipſam involvit; eoque intuitu *maiorem ambitum* habet, quam nomen vivi. Porro de *embryone* quidem et *omni foetu abortivo*, dummodo vivens prodeat, dicere poſſumus, quod ſit *vivus*, id quod de foetu quoque, ſimul ac illum animari credunt, enunciant; verum neque de embryone, neque de abortu ſtricte dicto, neque de foetu quolibet ſeſe in utero movente, aut nuper animato, proprie enunciare licet, quod ſit vitalis. Quodſi vero ſpeciatim *vivus foetus nondum vitalis eſt*, tunc natura ſua magis differt a vitali. Nam *aetas* ipſius a primo conceptionis ortu ad tempus usque illud, quo utero egreſſus eſt, *brevior*; *magnitudo corporis minor*, *imper-*

Reſpectu formae.

imperfectio autem organorum maior, ſicuti in §. XIII e ſignis partus non vitalis cognoſcemus; adhaec, qui nondum vitalis eſt, *ſemper intempeſtive, iniuſto et praematuro tempore, eoque a naturali partus termino remotiore*, ex utero excluditur *immaturus, imperfectus et abortivus*. Aliter vero ſe habet cum partu *vitali*. Is enim *aetate* ſua, a conceptionis momento computata, *adultior*, nec non *magnitudine*, *et perfectione organorum maior*, atque vel *iuſto tempore*, vel ſaltem termino partui naturali *propinquiore* editus, *maturus*, vel ſaltem ad maturandum extra uterum aptior natus, nec ſtricto ſenſu abortivus, exiſtit.

§. XI.

Reſpectu cauſarum.

Intuitu *cauſarum*, vitae quidem ratio in utrisque eadem, ſcilicet generatim a circuitu ſanguinis pendens: diſpar tamen in illis eſt cauſa vitae extra uterum continuandae. *Viuus* enim, at *nondum vitalis*, vitam ſuam *extra uterum*, et ſine matris concurſu, in libero aere diu prorogare nequit, nec unquam adoleſcere valet, ſed *dum ſpirat, exſpirat*, nec alimentis extra uterum frui, aut iisdem refici valet; ſiquidem, ex praeternaturali et abortiuo uteri niſu excernendi, nimis praemature illo eiicitur; conformatio quoque imperfecta, organa nondum ſatis durabilia, et ad matureſcendum haud ſufficientia. Quamvis enim partes corporis principales et eſſentiales vitae adſint; attamen robore et perfectione iſta, quae ad vitam protrahendam amplius requiritur, ob teneritudinem ſuam deſtituuntur. Ex adverſo, *vitalis* partus cauſas vitae provehendae ſimul involvit. Nam *organa ſunt perfectiora*, atque motibus tam vitalibus, quam naturalibus quibusdam neceſſariis, imo animalibus nonnullis, edendis magis accommodata; ſiquidem foetus vitalis diutius in utero remanſit, et ad legitimum usque naſcendi tempus, vel ſaltem non longe ab illo conſueto pariendi termino diſtans,

ſtans, in utero commoratus, adeoque idoneus evaſit, ut non ſolum extra uterum vivere, ſed etiam alimenta et aerem ferre, atque tam diutius vivere, quam adoleſcere poſſit, niſi aliae occaſionales cauſae interveniant, quae ipſi potentiam vivendi eripiant.

§. *XII.*

Tandem, quod ad *effectus* attinet, non parum diſcrepat partus vivus a uitali. Equidem effectus aliquos iam in antecedentibus allegavi, ſcilicet, quod vitalis infans, diutius et extra uterum ſolus vivere, auram ſine incommodo haurire, ſuperſtes manere, lac ſugere, aliosque vivacis foetus effectus praeſtare valeat, quibus vivus, at non vitalis, perficiendis natura ſua haud ſufficit, utpote qui non diu poſt partum neceſſario moritur, nec in vita ſervari poteſt. Taceo quoque effectus illos, qui a ICtis vitali, non vero ſimpliciter vivo, partui tribui ſolent, tam quoad hereditatis ſucceſſionem, quam quoad alia privilegia. Reſpectu effectus.

§. *XIII.*

Vt autem partum vivum a vitali eo melius poſſimus diſtinguere, non abs re erit, quaedam annectere *ſigna*, quibus a ſe invicem diſcerni queant. Ecquid enim iuvat, differentias quasdam noſſe, niſi criteria adſint evidentia, quibus utrique dignoſci poſſint? In antecedentibus §phis varia quidem indicia iam allegata ſunt: attamen cum plura adhuc ſuperſint, quae ſilentio haud praetereunda ſunt; ideo breviter ſigna iſta huc colligam. Ita *vivum partum denotant* omnia ea, quae *vitam praeſentem* indicare ſolent, ſcilicet pulſus cordis et arteriarum, motus membrorum, reſpiratio, vagitus, aliaque. At enim vero, ſicuti infantes vitales eosdem de ſe effectus produnt, licet gradu prae non vitalibus eminentiori; ita neceſſe erit, ad differentiam partuum iſtorum apertius docen- Signa partus mere vivi, et non vitalis.

 dam,

dam, *ſigna partum non vitalem, etiamſi vivum, indicantia* praemittere, deinde eadem cum ſignis vivi et vitalis foetus comparare. Partus itaque *non vitalis* ſtatura corporis brevior, magnitudine minor, et quidem proportio inter magnitudinem capitis, trunci, et artuum alia, ita quidem, ut caput reſpective maius ſit ad reliqui corporis magnitudinem; quaedam quoque adeſt imperfectio membrorum, cutis nimium tenuis, vaſculoſa, rubicunda, et ferme pellucida, fontanella capitis ſolito amplior, cranii quoque oſſa latius ab invicem dehiſcunt, et reſpective minus dura, ſed nonnihil mollia adhuc exiſtunt, oculi ſemiclauſi, continua fere ſomnolentia, aures depreſſae, vel adhuc oppilatae, artus teneriores, vel plane imperfecti, ita quidem, ut, quo minus infans ad ſeptimeſtrem, vel ſextimeſtrem, partum aetate ſua accedat, eo imperfectiora ſint membra, ungues nempe et pili capitis deficiant, vel ſaltem loco unguium membranulae tantum conſpiciantur. Porro alvum non exonerant, nec urinam reddunt, niſi rariſſime, et adeo debiles prodeunt a partu, ut vix quaedam vitae indicia exhibeant, niſi ſpirituoſis et nervinis remediis refocillati in vitam revocentur. Neque vero vagitum ſonorum edunt, ſed debili et ſuppreſſa voce tantum pipiunt. Sugere etiam lac matris, papillasque mammarum prehendere ſatis et tenere, nequeunt, et licet iisdem lac inſtilletur, aegre tamen illud abſorbent et deglutiunt; craſſis autem pulmentis facile ſuffocantur. Aërem quoque liberum ferre haud valent; a frigida autem aura protinus opprimuntur: ideoque calore fornacis foveantur, vel in balneo calido detineantur, opus eſt. Neque tamen vitam vix ad unam alteramve horam, rarius ad dies vel hebdomadas aliquot, protrahunt, ſed moriuntur omnes, antequam matureſcant. Funiculus quoque umbilicalis in his tenuior citius ſolito exareſcit et decidit. Exempla iſtiusmodi partuum vivorum

et

et non vitalium videre licet in AMMANNO, o) VALENTINO, p) ZITTMANNO, q) ZACCHIA r) aliisque. BOHNIVS s) etiam in septimestri partu has imperfectionis notas allegat, quas tamen infantibus quibusdam, aetate minoribus, scilicet sextimestri et quinquemestri, competere alii affirmant. *Patet*, inquit, *omnem septimestrem cum aliis praecocioribus illud peculiare habere, ut non undique absolutus compareat, sed vel capitis commissuris hiantibus, vel aurium meatibus oppilatis, digitis manuum ac pedum connexis, podice vel arctius clauso, vel nimis hiante, et aliis simul notis insignitus prodeat, quae eum imperfectiorem praemonstrent, non ploret, non sugat, non sternutet, nec urinam et alvi faeces reddat, etc. adeo, ut, qui secus nascantur, non pro septimestribus, sed maturioribus, sint habendi.* Generatim eiusmodi foetus non vitalis, etiamsi vivus, *vere et proprie abortivus* est, ideoque vivus manere et adolescere nequit.

§. XIV.

Contraria ex parte, infans *vitalis* alias, et potiores, quam simpliciter vivus et non vitalis, notas perfectionis et maturitatis exhibet. Equidem inter hos ipsos vitales quaedam intercedit differentia. Alii enim sunt *magis et frequentius vitales*, ii nempe, qui ordinarium et completum nascendi tempus, scilicet post novem gestationis menses completos, assecuti sunt. Alii vero *minus et rarius vitales*, septimo nempe vel octavo mense editi, aliquas immaturitatis species prae se ferunt. Id ipsum, cum mulierculis, vel etiam obstetricibus, post levem infantis recens nati inspectionem satis cogni- Signa partus vitalis.

 tum

o) Medic. critic. Cas. I. p. 34. seqq.

p) Pandect. Med. legal. Part. I. Sect. I. Cas. XXIII. p. 82. Cas. 25. p. 86.

q) Med. forens. Cent. VI. Cas. 8. p. 1439. r) l. c.

s) de offic. med. Part. II. Cap. V. p. 619.

tum ſit; haud videtur opus eſſe, indicia quaedam eius rei huc referre. Ne tamen vel in his criteriis recenſendis deficiamus; potiora dignoſcendi momenta attingere placet. Illi nempe *perfecte maturi et nonimeſtres partus*, dummodo ſani prodierint, nec tempore graviditatis, per morbum matris in incremento ſuo retardati ſint, magnitudine et perfectione corporis partiumque omnium vel maxime conſpicua alios non vitales longe antecellunt, unguibus in digitis, et capillis in capite inſtructi, aures apertas habent, oculos ſaepe aperiunt, iisdemque ultro circumſpiciunt, clara voce plorant, ſugunt potenter et crebro, cibumque convenientem avide capiunt, in partu etiam conatibus ſuis labores matris parturientis adiuvant, funiculo umbilicali craſſiori praediti, paulo tardius illius exareſcentiam et caſum experiuntur; meconium etiam et urinam copioſe, ſponte et crebro, excernunt, ac in dies incrementa virium corporisque ſui capiunt, ideoque, niſi damno quodam aut morbo interveniente frangantur, ſuperſtites manent, et adoleſcunt. Qui vero *ſeptimo, vel octavo menſe* eduntur, quoniam illis perfecte maturis naturali et conſueto termino inferiores ſunt, ſignis etiam iſtis vitalitatis reſpective minores ſunt, ſcilicet non tam validi et magni, ſed teneriores, et ad actiones motusque minus prompti, ſomnolenti, et imbecilliores, ideoque multi ex his moriuntur; fuere tamen ex iſtis non pauci, qui vitam retinuerint, et maturitatem, qua ob praecocem partum defecerant, extra uterum adepti, et ſenectutem aſſecuti ſint, prouti in ſequentibus videbimus. Quo magis autem ſigna iſta ad naturam perfecti et maturi infantis accedunt, eo magis vitalem eſſe partum coniicimus; et contra, quo longius ab his criteriis recedunt, et maiora imperfectionis indicia praebent, eo minus partum vitalem cenſendum eſſe decernimus. A ſola enim vitae praeſentia ad vitalitatem eius concludere, fallax et periculi plenum argumentum eſt.

§. XV.

§. XV.

Quaestio iam incidit, quantum requiratur *temporis*, et quo usque foetum gestare teneatur gravida, donec *partus evadat vel vivus, vel vitalis.* Non levioris causae argumentum esse, sequentia docebunt exempla. Quoties enim non accidit, ut coniuges neo-nupti castitatis, ante celebratas nuptias violatae, accusati sint, si quando post quintum aut sextum matrimonii mensem neo-nupta infantem ediderit vivum quidem, at paucis post partum momentis vel horis, ob immaturitatem suam, vita defunctum. Partum eiusmodi, neglecta inspectione istius imperfectionis et abortivi habitus, neque pro legitimo, neque pro honeste et ex iusto thoro concepto, sed pro spurio, declaratum, et privilegiis honestae nativitatis privatum esse, historiae quaedam testantur. Parentes hinc violatae pudicitiae increpati, et praeter meritum poena affecti sunt; et si forte maritus accusati vitii insons extiterit, infanti paternitatem denegans, uxorem suam, quasi ante nuptias ab alio stupratam, tanquam dolosam adulteram, per divortium ab ipso divellendam petiit; cum tamen intemerata femina criminis istius commissi prorsus expers extiterit, nec nisi conscientiam puram et intaminatam opponere potuerit. Alio tempore alii coniuges, temeratae ante nuptias pudicitiae probe sibi conscii, omnem poenae et opprobii vindictam subterfugerunt, spuriumque suum pro legitimo et honestissime nato foetu habendum venditarunt, dummodo 182. dies a celebratis nuptiis numerare potuerint, utpote quo tempore leges ex Hippocratis effato vivum legitimumque foetum nasci posse statuunt. Quamvis etiam tunc foetus inspectio omissa, nec eius maturitas, quae nempe novem gestationis menses, et anticipatum concubitum argueret, satis cognita fuerit; nihilominus tamen aliquando talis pro septimestri, vivo, vitali et legitimo, aliis obtrudi visus, ac si non ultra 182.

Necessitas temporis investigandi, quo foetus vivus et vitalis evadat, exemplis confirmatur.

 dies

dies potuisset concipi; puerperis interea in sinu ridentibus Iudiciorum absolutiones, prouti LVDOVICI *t)* aliquot exemplis comprobat. Omnis haec iniquitas non aliunde petenda, nisi ex vivi et vitalis partus confusione, neglectaque eius cognitione et differentia, atque favore matrimonii aut nimium extenso, aut intempestive posthabito; unde vel innocentem condemnari, vel reum a poena promerita absolvi, aliquando contigit, ceu aliquibus exemplis docere possem, quae nunc sciens prudensque praetermitto. In sequentibus autem plures occurrent casus, quae laesam iustitiam, et damna ex intermisso vivi, vitalis, et non vitalis partus discrimine oriunda, probare poterunt. Ex antecedentibus vero liquido constat, operae pretium esse, certa statuere legum fundamenta *de termino, quo foetus in utero vivere, vivus ex utero prodire,* atque si demum vivus natus est, *qualis partus vivus manere, et vitalis cognominari queat?*

§. XVI.

De termino, a quo foetus in utero vivat.

Si varias Auctorum sententias de *tempore, quo foetus in utero vivere incipiat, et quando vivus nominandus sit?* attento animo pervolvimus, nonnulli sibi persuasum habent, foetum vitam suam haud prius acquirere, donec is sese in utero movere coeperit, adeo eminenter, ut mater eius agitationem percipiat. Id quod cum circa medium gestationis tempus, scilicet vigesima, interdum autem XVI. XVII. XVIII. XIX. gestationis hebdomade, fieri soleat; non dubitarunt, *foetum ante illud tempus pro mortuo aestimare.* Quin imo fuerunt, qui ante vitae eminentis tempus foetum ne quidem *hominis nomine et iuribus* dignum censuerint; qua de re legi meretur doctissima Commentatio *Venerandi huius Academiae Senioris, Excellentissimi Celeberrimique Dom. Prof.*

t) Miscell. Nat. Cur. D. I. A. VIII. Obs. 69. p. 117.

Prof. SCHVVARZII *u*). Alii, quibus *istud tempus*, *quo foetus vita careret*, iusto longius visum est, breviorem terminum definire maluerunt. In primis vero aliqui, qui vitae ortum ab infusione animae deducendum censuerunt, modo septimum, modo decimum quartum diem, modo mensem et ultra, post conceptionem factam, pro termino vitae inchoatae decreverunt. Ex adverso, alii eo usque processere, ut foetum, quam diu in utero est, et nondum respirat, (non autem respirat, dum in utero est,) pro mortuo et non vivente habendum censuerint, affirmantes; *vitam non posse esse sine respiratione; viventem non spirare, et spirantem non vivere, impossibile esse; ideoque vivere non videri eum, qui in utero est, eumque, qui vivere non potest, pro mortuo haberi* etc. quarum sententiarum Patronos ZACCHIAS *vv*) allegat. Nil dicam de eo, quod isti Auctores rationes vivendi in utero, ab iis hominibus, qui in libero aere vivunt, satis pensitare et discernere intermiserint. Nec in recensendis revellendisque aliorum vanis opinionibus operam perdam. Nostris enim temporibus per indefessam Physicorum Medicorumque celeberrimorum industriam meliora edocti sumus. Ex quo enim solertissimus acutissimusque HARVEIVS, *x*) vir meritis et doctrina immortalis, praeter alia utilissima inventa, etiam abstrusum generationis opus accuratius pervestigavit, multisque comprobavit experimentis et rationibus, vitam corporis nostri potissimum

u) In §. VII. p. 15. diss. de iure hominum nasciturorum, Ao. 1725. Altorfii habita, quam Doctiss. IOH. ALB. SPIESIVS, nunc I. V. D. et Philos. P. P. celeb. concinnavit, et publice defendit.

vv) Quaestion. Medico-legal. Lib. I. Tit. I. Quaest. 3. n. 12. Quaest. II. n. 23.

x) Tr. de generatione animalium.

mum circulari perennique ſanguinis motu ſuſtineri ; nemo, niſi coeca fiducia antiquorum placitis inhaerens , vel aliis praeiudiciis obrutus , ſanioribus ſaeculi noſtri principiis fidem et aſſenſum dare recuſabit , quibus convincimur , *embryonem ſtatim a conceptione peracta vitae initium facere* , licet ad hancce ſuam vitam protrahendam ſuſtentatione matris per plures menſes indigeat. Simul enim , ac ovulum maturum , atque rudimenta hominis in illo latentia , poſt congreſſum utriusque ſexus fecundum , primum convenientemque accepit impetum , quo humores in illo agitari , et in circulum quendam moveri ordiuntur , ſtatim motus vitae animali aemulus ſuſcipitur , corculum movetur , partes nutriuntur , ſuccreſcunt , augentur , et ita vitam vivit ſuam embryo. Quamvis etiam mater non parum contribuat ad vitam foetus continuandam ; haec tamen adminicula ſola haud ſufficerent , niſi foetus ſuam ſimul vivendi poteſtatem haberet coniunctam , qua nempe ſubſidia a matre petenda in commodum,incrementum, et perfectionem corporis ſui dirigere valeret. Nullum itaque ſupereſt dubium , quin *foetus a prima conceptione usque ad partum* , (niſi per morbum , aut caſum quendam alium , ſua vivendi facultate privetur ,) *vere et actu , pro ratione conditionis ſuae , vivat.*

§. XVII.

Quo tempore vivus naſci nondum poſſit ?

Quamvis autem foetus in utero vere vivat , et propter incrementi neceſſitatem vivere debeat ; exinde tamen non ſequitur , illum omni tempore , qualicunque per partum utero egrediatur , vel potius expellatur , vivum in hanc lucem prodire poſſe , aut oportere. Cum enim in utero detentus, usque ad quintum ferme menſem , vel nulla prorſus , vel pauca ſaltem , evidentia ſigna vitae prodere valeat; quomodo quaeſo talia indicia extra uterum exercere poterit , ex quibus vita eius evidenter in oculos incurrat? Enim

vero

vero mufculi artuum ante quartum menfem nimium molles, teneri, et adhuc imperfecti funt, ut membra externa notabiliter et potenter flecti aut agitari nequeant. Neque tamen certius de vita foetus recens nati convincimur, ac ex aperto motu artuum, vel ex refpiratione et vagitu infantis. At enimvero, quomodo illos motus praeftabit foetus extra uterum, quos in utero ob organorum infirmitatem nondum inftituere valuit? Ideoque mirum non eft, *foetum unius, duorum, trium, vel quatuor menfium, abortu exclufum, nulla vitae indicia poft partum edere.* Id ipfum tamen non illud fimul infert, hofce foetus etiam in utero non uixiffe. Antea enim comprobavimus, foetum circulo humorum, nutritione, fecretione, incremento, aliisque actibus naturalibus et refpective vitalibus gaudere, confequenter *vere in utero vivere.* Sufficit, *foetum primis quatuor menfibus in utero vita haud deftitui, eundemque pro vivo, non autem pro mortuo, habendum effe, licet ifto tempore vivus haud nafcatur.* Quamvis etiam vivus tunc edi poffet; attamen ex fupra allegatis caufis ne aliqua quidem vitae praefentis criteria ex illo colligendi occafionem nancifceremur; fiquidem ob tenerrimam partium conftitutionem cito vita fimul poft partum privaretur. Ad rariffimos enim pertinet cafus, quem MAVRICEAV y) narrat de foetu quodam trimeftri abortivo, qui, licet ftatura valde parvus, vivus tamen natus eft, et per dimidiam horam tam brachia, quam pedes, commovit, atque os diductis maxillis aliquoties aperuit, ita, ut quilibet adftantium facile hunc motum cognofcere potuerit.

§. XVIII.

De tempore, quo vivus quidem, aft non vitalis, nafcatur foetus.

Ita vero haud adeo difficile eft hariolari, *quo tempore partus vivus ex abortivis hanc in lucem prodire queat.* Cum enim fundamenti loco ponamus, nos ex motu membrorum

 et

y) In obfervationibus fuis. Obf. 297.

et reſpiratione foetus recens nati, vitam eius actu praeſentem cognoſcere poſſe; vero videtur ſimillimum, *ab eo tempore, quo gravida motum foetus in utero ſentit, vivum etiam partum exſpectandum*, ſperandumque eſſe, ut infans, dummodo ante partum vitam nondum perdiderit, eosdem membrorum motus, quos in utero exercuit, etiam extra uterum aliquantiſper repetere, adeoque non nulla, etſi non omnia, vitae indicia edere valeat. Haec etſi rationi uel maxime conſentanea ſunt; obſtant tamen ex aliqua parte tam experientia, quam aliae cauſae incidentes, quo minus terminus vivi partus, a tempore primi motus, in utero percepti, pro certo et indubio ſtatui poſſit. Vix enim aliquae reperiuntur obſervationes medicorum, pro certo affirmantium, ſe iſto tempore, quo nempe foetus primum in utero ſeſe movere coeperit, vivos abortus vidiſſe, ſed potius pleroſque mortuos excretos eſſe. Neque vero certus ſtatusque dies vivi partus ab iſto termino definiri poteſt ideo, quod primus foetus motus non in omnibus gravidis eodem ſemper tempore percipitur. Communiſſime quidem is medio geſtationis termino, ſcilicet hebdomade XX, uel menſibus ſolaribus quatuor cum dimidio elapſis, accidit. Non pauci tamen artis obſtetricandi periti, et qui curam gravidarum habuerunt, fidem ſuam interponunt, aliquando praegnantes citius, nimirum XV. XVI. XVII. XVIII. et XVIIII hebdomade ab impraegnatione, foetum in utero ſeſe moventem iam iam ſenſiſſe. Praeter haec alia interveniunt impedimenta, quo minus tunc temporis abortus prodire vivus queat. Textura enim quadrimeſtris vel paullo adultioris foetus adeo tenera eſt debilisque, ut preſſiones matricis et genitalium, in partu ſolemnes, et ad enitendum foetum pertinentes, ſine ullo vitae detrimento perferre nequeat, ut potius in ipſo parturitionis actu hoc facilius vita privari poſſit, quo magis opus habet, ut vitae ſuae continuationem a matris adminiculis in utero acquirat. Si enim

quinquemeſtres et ſextimeſtres, utpote nonnihil perfectiores, rariſſime vivi excludantur; fieri vix poteſt, ut aetate et robore minores vivi in hanc lucem veniant. His accedit, quod primi motus infantis non adeo frequentes in utero percipiantur, quam ubi infans quintum aut ſextum geſtationis menſem compleverit; ideoque extra uterum non frequentius ad motum exercendum aptus erit. Has ob cauſas tutius agemus, foetum paullo perfectiorem, ſcilicet *quinquemeſtrem*, *admittere, qui vivus naſci poſſit*, licet ex ante (§ XVII.) allegata MAVRICEAV hiſtoria non impoſſibile uideatur, aliquando aetate minorem vivum prodiiſſe.

§. *XVIIII.*

De *quinquemeſtribus* autem et *ſextimeſtribus*, quod *vivi* utero interdum egreſſi ſint, dubium non eſt, poſtquam non pauca eiusmodi vivorum partuum exempla paſſim in libris Medicorum inveniuntur. Laudatus MAVRICEAV z), DE LA MOTTE *aa*), ZITTMANNVS *bb*), AMMANNVS *cc*), aliique plures, huiusmodi annotarunt partus vivos quidem editos, ſed non longo poſt tempore vita rurſus defunctos. *Vtrum* vero *vitales ſimul ſint pronunciandi*, obſervationes Auctorum, paſſim allegatae, mihi nondum perſuadere valent, ut affirmare eorum vitalitatem auſim. Quod enim de *trimeſtri partu vitali* apud PANCIROLLVM *dd*) legitur, inter fabulas pertinet. Nec mirari ſatis poſſum, quod incluta facultas medica Erffurtenſis, ex recenſione VALENTINI *ee*), *abortum*

Quinquemeſtres et ſextimeſtres partus aliquando vivi.

D 2 *trime-*

z) In obſervat. VIIII. XXXV. CCLXVIIII. CCCXX. CCCXXXII. Idem obſ. XIII. XXVIII. CCXXI. CCCXXXVI.

aa) Traité des Maladies des grosſesſ. cap. XVII. obſ. 39. 140. Part. II. cap. XVI. obſ. 136.

bb) loc. cit. pag. 53. *cc*) loc. cit.

dd) In nouis repertis, a SALMVTHO editis, Lib. II. Tit. X. p. 477.

ee) Pand. Med. Legal. P. I. S. I. Caſ. 23. p. 82.

trimestrem enunciaverit vitalem et legitimum, quia puellus iste vix ad dimidiam magnitudinem, in aliis infantibus conspicuam, deductus, perfecteque e partibus tenerioribus efformatus, nonnulla quidem vitae indicia praebuerit, at paullo post, intra horas aliquot, exspiraverit. Ecquis enim est, qui concedat, partum trimestrem ad dimidiam magnitudinem foetus maturi prope accedere, aut per aliquot horas vivere posse? Istum potius quinquemestris partus formam retulisse, maiori cum fiducia adstruere potuissent.

§. XX.

Exempla quinquemestrium et sextimestrium vitalium partim dubia, partim falso afferta.

Operae pretium erit, *exempla partuum quinquemestrium et sextimestrium*, quos ante aliquot inde saecula pro *vitalibus* venditarunt, accuratius pensitare. Cum enim tantorum virorum auctoritas multos adeo ceperit, ut historias quinquemestrium vitalium omni exceptione maiores habeant, easque, tanquam infallibiles, alter ex altero excerpat, et ad defendendam causam suam, etiamsi lubricam, intrepide alleget; non inutile erit, si doceam, fundamenta ista valde infirma, et errorum plena dogmata esse. Vt itaque praeiudicia ista et asyla iniquitatis convellam et removeam; paullo attentius eas perlustrabo observationes, quae pleniori cum recensione consignatae sunt: ita enim de reliquis et imperfectis narrationibus facilius erit sententiam adnectere. Primum BENED. SILVATICI *ff)* casum, ad quem non pauci provocant, referam: *De foetu*, inquit, *nato quinto mense, XXVII Ian. proxime elapso, pro comperto nil statui potest; cum non constet ex historia de tempore conceptionis, sed de partu tantum, qui perfecti sane foetus fuit; quia magnus et uitalis, cum vagiret alta voce, atque lac ex mammis exsugeret. Totius itaque cardo rei in eo vertitur, utrum partus hic sit novi-*

ff) Consil. et respons. Cent. IIII. cap. LXIIII. pag. 556. 557.

novimestris, vel potuerit esse quinquemestris, vel immaturioris aetatis. Qua de re licet certi quicquam pronunciare non ausim; dixerim tamen, quod si fuerit quinquemestris, omnibus nihilominus partus vitalis dotibus, ut ita dicam, potuit esse instructus. Nemo non videt, ipsum auctorem, de maturitate foetus istius convictum, iure meritoque dubitare, utrum quinquemestrem, an vero potius nonimestrem, pronunciare, fas sit. Idea enim nonimestris cum hoc quam maxime convenit, et nemo prudens asseverabit, istum vere quinquemestrem exstitisse. Alteram historiam ex PETRO DE PERAMATO *gg*) recenset CASP. A REIES *hh*) *de puella, quarto aut quinto die post quintum mensem, praegressa uteri ex percussione haemorrhagia, aborsu excreta, quae primum sub forma corporis cuiusdam rotundi, humani capitis magnitudinem aequantis, prodiit, et tanquam inutile quid sub lecto cubiculari reposita est, donec matri puerperae consultum fuerat. Quo peracto, curiosae mulierculae membranam forfice exsciderunt, quae crassa admodum extima, intima maius aliquid servante. Vlterius incisione facta, apparuit mox puella, longitudine decem aut octo digitorum, tam gracilis, et immaturo temporis exitu a perfecta foetus humani firmitudine adeo distans, ut in singula momenta spiritum trahere non posse videretur, quam tamen servatam fuisse,* ait, *dum in primis duobus diebus lacte infundibulo immisso, tertio iam sugere coepit, ac tandem vitalis extitit.* Hanc historiam, addit, *omnem excedere admirationem.* Mihi vero *fidem omnem excedere videtur*, qui factum sit, ut foetus *quadrimestris tertio iam die sugere coeperit*, et sub *lecto reiectus supervivere*, crassis membranis, ceu placenta valida, involvi, ac effuso amnii liquore capitis humani magnitudi-

 nem

gg) Lib. de hominis procreat. Cap. VIII.
hh) In Elys. iucundar. Quaest. XC. p. m 686. 687.

nem referre potuerit, nisi septimestris complicati foetus magnitudinem nactus fuisset. Ideoque patet, vel hunc partum pro quadrimestri non, nisi a credulis mulierculis, agnosci posse. In aliis similibusque casibus, quos SCHENCKIUS *ii*) ex MONTUO, CARDANO, MENA, et VALLESIO, collegit, itemque in iis, qui in VALENTINO *kk*) et AMMANNO *ll*) enumerantur, praeter *communem famam*, et *puerperarum opinionem*, nullum, quod certos nos reddat, argumentum continetur. Notum autem est, quantum fidei tribuendum vulgaribus hominum persuasionibus, et mulierculis, utpote quas saepius in computando gestationis tempore falli novimus. Non admodum rari sunt casus gravidarum, quae primis a conceptione mensibus menstruum fluxum stato tempore aliquoties revertentem expertae, ideoque valde deceptae sunt, si ab illo demum cessante terminum graviditatis deduxerint. Neque *eiusmodi partuum adultorum debilitas*, *pallor faciei*, *et gracilitas corporis*, quam ceu imperfecti partus testimonium allegarunt, certum praebet documentum, istos homines *quinto mense* natos esse; cum nonimestres aliquando nascantur, qui pumiliones evadant, si quando natura in incremento corporis provehendo defecerit. Hanc etiam ob causam, an SPIGELII *mm*) tabellarius Zeelandiae, etsi publico urbis Medioburgensis testimonio instructus, pro quinque - aut sextimestri partu habendus sit? valde ambigo. Cum itaque *historiae eiusmodi partuum vitalium*, *V vel VI mense editorum*, partim aperte *falsae*, partim *admodum dubiae*, sint; nec similes casus nostris tempori-

ii) In Observat. Med. Lib. IV. p. m. 637.

kk) l. c. Cas. XXVII. p. 107.

ll) loc. cit. Cas. 1. p. 8.

mm) Lib. de formato foetu, Part. III, cap. VII. p. 62.

poribus, (postquam KERCKRINGIVS *nn*) regulam magnitudinis foetuum pro diversitate aetatum metiendae subministravit,) amplius audiantur: satis constat, ex iisdem veterum observationibus certam probandi vim minime deducendam esse, eosque minus secure processisse, qui apud VALENTINVM *oo*), auctoritate istarum historiarum seducti, infantem quendam, etiamsi eum *omnibus modis absolutum* cognoverint, nihilo minus pro *quinquemestri*, *vitali et legitimo*, defendendum haud dubitarunt. Ex adverso, laudandus omnino GOELICKIVS *pp*), quod ipse pristinam sententiam suam, prius acriter contra CAR. FRID. LVTHERVM *qq*) defensam, ultro revocaverit, partusque *quinto et sexto mense natos non amplius vitales pronunciari posse statuerit*, postquam differentiam partus vivi et vitalis intimius perspexerat. Bene recteque hac de re ZACCHIAS *rr*): *non obstaret*, inquit, *quod quis in VI mense nasceretur, et per aliquot horas, aut etiam dies, viveret, ut fieri posse non est ita impossibile, quin aliquando non contingat; cum alias vivere posse dicatur foetus, qui per momentum vixerit: Bart. in l. quod dicitur ff. de liber. et posth. Nam quia hic partus habet cum vita talem repugnantiam, ut vivere nullo modo possit, nisi ex miraculo; idcirco abortivus dici debet, neque testamentum, neque donationem rumpere, neque aliud quidquam illi prodesse, quod vero ac naturali partui prodesse solet.* Idem *ss*) ex mente TIRAQVELLI statuit, *infantem, ante septimum mensem*

nn) In Osteogenia foetuum.

oo) loc. cit. p. 86.

pp) in diss. de partu octimestri vitali et legitimo §. XXII. p. 37. Eiusd. Medic. forens. S. II. Spec. I. §. 5. et 7. p. 9.

qq) In disput. de partu hominis vitalis naturali et vero termino.

rr) Quaest. Med. leg. Lib. I. Tit. II. Quaest. X. n. 19. 20.

ss) l. c. Lib. I. T. II. Quaest. 2. n. 18. 21.

ſem natum, comparandum eſſe ei, qui nunquam natus eſt. HIPPOCRATES *tt*), ARISTOTELES *uu*), PLINIVS *vv vv*), aliique, diſertis verbis enunciant, *foetum, qui maturius, quam ſeptimo menſe prodit, nullo pacto vitalem eſſe.* Quamvis autem huic ſententiae plerique medicorum et ICtorum ſubſcribant: nihilominus tamen haud adeo anguſto termino ſeptimum menſem partum attingere aut complere oportet, quin uno vel altero die citius vitalem naſci poſſe admittant; id quod etiam VLPIANVS *Leg. 3. § fin. ff. de ſuis et legit. hered.* concedit, ad HIPOCRATIS auctoritatem provocans, *centeſimo octogeſimo ſecundo die natum, iuſto tempore natum videri.* Haec ſatis monſtrant, *partum V vel VI menſe natum, vivum quidem, at non vitalem*, prodire, niſi forte ſextimeſtris proxime ad ſeptimum menſem accedat.

§. XXI.

Quo tempore vivi et vitales naſcantur.

Hactenus *de tempore, quousque vivus quidem, at non vitalis, naſci poſſit*, diſſerui. Nunc quoque in illud inquirendum, quo *et vivus, et vitalis*, partus hanc lucem videre valeat. De *nonimeſtri*, utpote maturo et naturali, omniumque maxime conſueto termino prognato, quod *vitalis* ſit, nemo dubitat. De *decimeſtri, undecimeſtri*, et *duodecimeſtri*, aut ſi quis ultra in utero commoratus ſit, non minus conſtat, eiusmodi partum, ſi vivus prodeat, etiam tanto magis *vitalem* pronunciandum eſſe, quo maior in ipſo maturitas, organorumque ad vivendum et adoleſcendum perfectio, obtinuit. De *ſeptimeſtri* autem et *octimeſtri* ſunt, qui dubitent. *Octimeſtrem* enim *nullum*, niſi in Aegypto, *vitalem* naſci, HIPPOCRATES *xx*), vel ſi quis alius

tt) Lib. de Carnib. et de Septimeſtri partu.

uu) Lib. VII. de hiſt. animal. Cap. IV.

vv vv) Nat. Hiſt. Lib. VII. Cap. V.

xx) Lib. de Carnibus, circa fin. et Lib. de Octimeſtri partu in principio.

alius, statuit. Hancce sententiam etsi non pauci coeca fide sint amplexi; eandem tamen CARANZA (*yy*), BONAVENTVRA (*zz*), SPERLINGIVS (*aaa*), DIEMERBROECKIVS (*bbb*), DRELINCVRTIVS (*ccc*), ZACCHIAS (*ddd*), TEICHMEYER (*eee*), ALBERTI, (*fff*) et in primis GOELICKE (*ggg*), tam exemplis, quam rationibus, abunde refutarunt, et *octimestris vitalitatem* adstruxerunt. His accedit VVEDELIVS (*hhh*): *Octimestres*, inquit, *omnino non vitales esse, falsum est, et in scholis medicis tralatitium, hinc inde exscriptum; si enim septimestres sunt vitales, tanquam minus maturi, cur non octimestres quoque tales sint, qui non minus perfecti, et maturiores illis sunt omnino? Neque hic aliquid facit vel numerus, vel quod Saturnus praesidere fingatur octavo mensi.* MAVRICEAV (*iii*) ex ducentis octimestribus, quos ipse manibus obstetricantibus diverso tempore excepit, plus quam dimidiam partem mansisse superstitem, perhibet. Nec est, cur hodie amplius de eiusmodi partuum vitalitate dubitemus, utpote quam frequentes observationes satis confirmant, licet minus maturi sint nonimestribus. De *septimestri partu*, tanquam respective minus maturo, num *vitalis* sit, magis dubitandum foret, quam de octimestri; et laudatus MAVRICEAV (*kkk*) *negat, se unquam*

E *talem*

yy) de partu naturali et legit.
zz) de octimestri partu.
aaa) de format. foetus in utero.
bbb) Anatom. Corp. hum. Lib. I. Cap. XXXVI. p. 324.
ccc) de partu octimestri vitali.
ddd) l. c. lib. I. Tit. II. Quaest. IV.
eee) loc. cit. Cap. IX. Quaest. X.
fff) loc. cit. p. 152. seqq.
ggg) diss. de octimestri part. vital. et legit.
hhh) Physiol. med. Sect. III. Cap. XXXI. p. 222.
iii) In observat. CCXXV.
kkk) Observat. LXXIX, CCCVIII, CCCXXXXIV.

talem vidisse vitalem, et plerosque eorum non ultra septem dies vixisse, affirmat. At enim vero idem auctor videtur in dignoscendo septimestri minus sollicitus fuisse, et aetate minores pro septimestribus falso habuisse; siquidem ex eo palam fit, (*lll*) dum *septimestrem dimidio minorem et leviorem octimestri* censuit; id quod tamen rei veritati repugnat. Hodie plus valet, crebrisque confirmatur exemplis illud, quod HIPPOCRATES (*mmm*) statuit, disertis verbis dicens: *qui septimo mense nati sunt, supersunt quidam, licet ex multis pauci.* Huic enim effato plurimi Medicorum ac ICtorum, ipsaeque Leges (*l. septimo. ff. de stat. hom. l. Intestato, §. fin. de suis et legit. hered. etc.*) assentiuntur. Annuit quoque ZACCHIAS (*nnn*), qui duos ipse expertus est casus partuum septimestrium, qui, etsi valde debiles et minus perfecti nati sint, attamen adoleverint, servatis per aetatem connatae imbecillitatis signis. PRIMEROSIVS (*ooo*) illis etiam accedit: *Septimestres*, ait, *vitales esse, ostendit experientia: tales plurimos vidi in Vasconia, nec id admodum rarum est in calidioribus regionibus.* LICETVS (*ppp*) de semet ipso fatetur, *se, prouti ex parentibus suis audiverit, septimo mense natum esse.* Quinimo SYLVIVS (*qqq*) autor est, *quibusdam familiis integris commune et proprium fuisse, ut et ipsi parentes septimestres nati sint, et septimestres liberos procrearint vitales.* Tandem etiam WILDVOGELIVS (*rrr*) contendit, *tam apud Hebraeos, quam apud Graecorum ac Romanorum rempublicam, septimestres pro legitimis admissos esse.* His permotus documentis, non possum, quin

lll) Observat. CCXXV.

mmm) Lib. de partu septimestr.

nnn) loc. cit. Lib. I. Tit. II. Quaest. I. n. 86.

ooo) De morb. mulier. Lib. IV. Cap. VI. p. 287.

ppp) De monstris Lib. II. Cap. 69. p. 222.

qqq) Praxeos Med. Lib. III. Cap. VII. §. 19. p. 540.

rrr) In diss. de partu legitimo, § XI. p. 14.

quin concedam, *ſeptimeſtrem vitalem quidem eſſe, at vero minus et rarius talem;* ſiquidem plures ex iis moriuntur, quam ſupervivunt. Quamvis etiam *octimeſtres* illis nonnihil perfectiores edantur; attamen haud adeo usque *durabiles* et frequentius vitales evadunt, quam *nonimeſtres*, vel etiam *ſerius nati*, utpote qui *magis et ſaepius vitales* eſſe ſolent.

§. XXII.

Supereſt, ut inquiramus in id, quantum *partus vivus et vitalis* cum *abortivo* vel *naturali*, *legitimo* vel *illegitimo*, *perfecto* vel *imperfecto*, *maturo* aut *immaturo*, conveniat, vel ab his diſcrepet? *Naturalis partus*, is nempe, qui non a poſitu infantis, exitum ex utero connivente prono capite molientis, ſed *a frequentiſſimo naſcendi termino* nomen habet, vocatur ille, *qui ſtato a natura tempore, et a communi et in plurimis gravidis obſervando geſtationis fine determinatus eſt*, quo infantes maturi, et ad vitalitatem perfecti, ex naturali quodam naſcendi inſtinctu, non autem ex accidenti vel praeternaturali quodam impetu, hanc in lucem partu edi ſolent. Id quod cum circa finem noni, vel ſub initium decimi menſis ſolaris, vel circa quadrageſimam hebdomadam, cum latitudine dierum aliquot, fieri conſueverit; hinc *talis partus proprie dicitur naturalis;* qui vero *tardius naſcitur*, *ſerotinus* audit. Dubium non eſt, quin eiusmodi naturalis, itemque ſerotinus, nunquam non cum *vitali*, eo nempe, qui *magis et ſaepius talis* (§ VII) eſt, conveniat, eiusque titulo compellari poſſit. *Abortivus* autem, (qui nempe non ex decreto naturae, ſed per accidens, vel per morbum quendam, praeter ordinem naturae utero praemature eiicitur,) *latiori ſenſu* uſurpatus, *omnis dicitur foetus, qui ante illud naturale naſcendi tempus prognatus eſt;* ideoque minus et rarius vitales, ſcilicet ſeptimeſtres et octimeſtres, ſimul quidem complectitur: at vero, ſi *ſtrictiori ſenſu abortus* ſumatur, denotat *eos*,

Quantum partus vivus et vitalis conveniant cum naturali,

et abortivo.

qui ante septimum mensem, atque vel imperfecti, vel non vitales, eduntur; eoque respectu *nullus abortivus vitalis est, etiamsi vivus* aliquando sit. Exinde vero concludimus, *omnem* quidem partum *naturalem*, si vivus prodierit, esse *vitalem*; ast *non omnem vitalem* vicissim esse *absolute naturalem*; siquidem *septimestrem*, (utpote quem, ex Hippocratis sententia, tanquam critico, et ad pariendum a natura destinato, termino nasciturum hodie nemo prudens concedit,) et *octimestrem*, quoniam ante naturalem terminum natus, et minus rariusque vitalis est, non tam naturalem, quam *praecocem partum* nominare malunt, cum ob vitalitatem proprie *abortivus* dici nequeat. Simpliciter autem *vivus et non vitalis* tantum cum *abortivo*, non vero cum naturali, coniungi potest, nisi vitalis sit. Huc enim redeunt definitiones partuum abortivorum et naturalium, quas celeberrimi medici et ICti habent; nec abortivus, utpote non vitalis, iisdem privilegiis et iuribus gaudet, quibus vitalis, praecox, et naturalis.

§. XXIII.

Quomodo vivus et vitalis conveniant cum legitimo, vel illegitimo?

Progredior ad *partum legitimum*, disquisiturus, quantum is cum vitali, vel vivo, conveniat. Adeo frequenter *vitalem cum legitimo* passim in libris invenies *coniunctum*, ac si utrique pari semper passu ambularent, et unum eundemque foetum designarent. At multis rationibus utrosque distinguendos, nec promiscue permutandos esse, varia sunt, quae nos convincant. Si definitiones partus legitimi, passim reperiundae, inter se conferantur, tanta subest earum discrepantia et varietas, ut nescias, cuinam parti rectius subscribas. Tanta enim in hoc nomine obvia est ambiguitas, tamque frequens rerum confusio, ut animum, discendi cupidum, reddat dubium, vel saltem eundem, errores evitaturum, diu suspensum teneat. Nec mirandum, cur decisiones quaedam forenses adeo sinistre factae, et partium iura interdum gravem laesionem

ſionem paſſae ſint, vel adhuc in poſterum forte cogantur pati. Vt vero ex labyrintho iſto variarum opinionum nos extricemus, aliisque praeiudicia ſemel concepta feliciter eripiamus; opus eſt, ut partim *generalem legitimi partus conceptum* ſuppeditemus, partim eundem diſtinguamus in *partum legitimum ſenſu medico, et Iuridico*, uſurpandum, utpote quam diviſionem ALBERTI (*sss*), GOELICKE (*ttt*), et WILDVOGELIVS (*uuu*), caute amplexi ſunt; ita nempe varios errorum ſcopulos facile evitabimus. *Generatim legitimus partus* eſt, qui *ſecundum leges* natus. ICtis etiam, teſte CALVINO (*vvvvvv*), *legitimum illud dicitur, quod lege aliqua, vel Senatus conſulto, introductum, inſtitutum, confirmatum, comprobatumque eſt.* Equidem Medici in rebus pure medicis non ſtatuta et conſuetudines hominum, ſed *leges naturae et experientiam pro norma* agnoſcunt ad ſententiam cum ratione proferendam. Ideoque, ſicuti ex frequentiſſima conſtat obſervatione, eos, qui naturali pariendi termino eduntur, ſecundum *legem naturae* natos eſſe: ita *ſenſu pure medico* partus *legitimus* cum *naturali* (§. XXII) et *maturo*, (§. XIV) itemque cum *vitali*, ſaepius tali, (§ VII,) convenit. Quoniam autem medici aliquando in foro civili de partu legitimo reſpondere tenentur: idcirco ad *legum civilium* tenorem reſpiciant, neceſſe eſt, atque tunc partum *legitimum* maximam partem cum *vitali* convenire videbimus. *Senſu Iuridico* partus *legitimus is eſt, qui ex iuſto matrimonio, vel ex iuſtis nuptiis, tempore ad vivendum apto, quo hereditatem adire atque in alios transferre poteſt, monſtri abortionisque expers, perfecte et totus in lucem eſt editus.* Ita nempe non ſolum WILDVOGE-

 LIVS

sss) In Iurisprud. Med. Part. I. Cap. VII. §. IV. p. 142.

ttt) l. c. Part. II. Sect. I. §. 4. p. 6.

uuu) in Diff. de partu legit. §. 2.

vvvvvv) In Lexic. iurid. p. 1081.

LIVS (*xxx*), LINCKIVS (*yyy*), et alii ICti, ſed etiam TEICHMEYER (*zzz*,) legitimum partum definiunt. Si conſideremus *finem*, ad quem iſta definitio reſpiciat; *duplex* utique *ſcopus* eſt. Alter, ubi quaeritur de *honeſta nativitate*, ea nempe, quae *ex iuſto thoro et matrimonio conceptum* procreatumque vocat legitimum; *illegitimum* vero *ſpurium*, vel *naturalem*, ſenſu politico acceptum. Vnde quoque nothos, quibus macula ſpuriae nativitatis ex Auctoritate Caeſarea deletur, *legitimatos* cognominant. Alter ſcopus reſpicit *tempus* illud, quo *vivus* vel *vitalis* infans humanus edatur, et quo *ad hereditatem* vel accipiendam, vel transferendam, evadat idoneus; tunc enim opponitur *abortivo* proprie tali, *monſtro*, *portento*, *mortuo*, ac *nondum nato*, utpote quem pro parte matris vel uteri habent, donec hoc egreſſus ſit. *L. 1. de ventr. inſpic.* Duo haec requiſita legitimi partus, ſicuti duplicem diſtinctumque finem habent; ita *non ſemper utraque coniuncta adeſſe debent in partu legitimo, medice definiendo*, ſed interdum ſeparatim contemplationem merentur. Fieri enim poteſt, ut ſpurius vel maxime vitalis, et naturali pariendi termino prognatus, ſenſu pure medico, et quoad iuſtum naſcendi tempus, poſſit quidem legitimus vocari; cum tamen in foro civili, et reſpectu conceptionis illicitae, et extra matrimonium factae, ſpurius ſit ac illegitimus. Viciſſim, ſi ex iuſto matrimonio infans abortivus tertio vel quarto menſe naſcatur, qui neque vivus, neque vitalis excluſus eſt; nemo hunc, priori ſcil. definitionis reſpectu, illegitimum vocare audebit, ſed quilibet pro legitimo aſſumendum concedet; quamvis altero reſpectu, an ſcil. ad hereditatem transferendam ſit idoneus,

xxx) In diſſ. de partu legit. §. 2. p. 4.

yyy) In diſſ. de partu hum. legit. et illegit.

zzz) loc. cit. Quaeſt. IV. p. 52.

neus, pro illegitimo haberi possit. Ex quo patet, *utramque definitionis partem non semper ad quoslibet legitimos, vel illegitimos, partus quadrare.* Alia enim quaestio est, utrum partus sit *spurius*, an legitime, et ex iusto matrimonio, conceptus? Alia vero quaestio est, an eo tempore, quo *heres* fieri, atque vel donationem, vel testamentum, rumpere possit, natus sit? Aliud nempe est, *ein ehelich und ehrlich*, aliud *ein zeitig und gliedmässiges, auch lebendiges Kind.* *Priori* conditione respicitur partim *ad parentes*, partim ad *tempus conceptionis*, utrum nempe ex coniugio legitimo, an vero ex congressu illicito, *conceptus* sit? *Posteriori* autem respectu inquiritur *tempus nascendi*, et an *vivus*, *vitalis*, *maturus* et *perfectus* editus sit infans? Spurius enim manet civiliter illegitimus et spurius, quocunque tempore sive vivus et vitalis, sive mortuus, edatur. Ex adverso, ex honesto iustoque thoro procreatus, est honeste et legitime natus, quandocunque hanc lucem viderit. Vbi vero *de hereditate* quaeritur, ibi tempus nascendi requiritur illud, quo vel *vivus*, vel, ut alii sentiunt, *vitalis* prodit. Interim tamen, quia interdum duplex ista quaestio simul incidit; ideo tunc ad utramque respiciendum et respondendum est. Priorem nuptiae probant, in quarum iustam constitutionem ICtorum est inquirere. Medici tantum ex habitu, magnitudine, et perfectione partus iudicant de aetate eius, an scilicet haec cum tempore praetensae conceptionis conveniat, nec ne? Hoc loco non *generatim ad tempus tantum* illud, quo vivus vel vitalis nasci possit, respiciendum, quia facile spurius pro legitimo, sed falso, haberi posset; sed potius examinare oportet *qualitatem foetus*, an nempe is adultior et maior sit, quam qui a tempore nuptiarum, vel durante coniugio, conceptus esse queat. Si enim perfectus, maturus, et nonimestris statura, attamen ante nonum mensem, ac praematuro tempore, scilicet VIto vel septimo post nuptias mense natus est; indicium praebet sufficiens, illum ex

antici-

anticipato concubitu conceptum, ideoque non legitimum esse. Ad *alteram* vero *quaestionem* quod attinet, quo scilicet tempore *ad hereditatem idoneus* nascatur; discrepant auctores. Alii enim sufficere dicunt, dummodo *vivus* edatur. Ita CARPZOVIUS (*aaaa*), *partui V vel VI mense nato, etiamsi nondum perfecto, vivo tamen, hereditatem deferendam censuit.* Huius etiam sententiae patronos et examen habet WILDVOGELIUS (*bbbb*). Hac ratione partus *legitimus* conveniret cum *vivo.* Quoniam tamen sunt, qui secundum leges, *l. 12. ff. de stat. homin. l. intestat. §. 12. fin. de suis et legit. L. 3. C. de posthum. hered.* non nisi septimestrem et vitalem partum pro legitimo herede admittant, et abortivum proprie dictum excludant; ideo *legitimum* tunc cum *vitali* partu; *illegitimum* vero cum *abortivo, et non vitali*, convenire, intelligimus.

§. XXIV.

Quomodo conveniant cum perfecto et maturo.

Reliquum est, ut doceam, quomodo *partus perfectus et maturus cum vivo aut vitali conveniat.* Equidem vulgo perfectus et maturus pro uno eodemque habetur, et TEICHMEYER (*cccc*) perfectum ita definivit, ut alii maturum et naturalem solent. MARTIANUS (*dddd*) autem notabilem inter utrumque differentiam intercedere statuit, eandemque similitudine, a seminibus fructibusque petita, illustravit. Sicuti enim poma, si iustam partium magnitudinem et conformationem adepta sunt, perfecta quidem, ast nondum matura sunt, nec, nisi vi quadam et violento modo avellantur, a stipite paullatim exsiccato sponte decidunt, donec solis calore diutius excocta

aaaa) In decis. forens. P. III. Constit. XVII. Defin. 18.

bbbb) loc. cit. §. XII. p. 15. 16.

cccc) loc. cit. Cap. IX. Quaest. V. p. 52.

dddd) In Magno Hippocrate, Comment. in libr. de natura pueri, p. 31. 32.

cocta maturescant: pari modo foetus, quod ad membrorum numerum et organicam structuram attinet, *perfectus* quidem esse potest, ast *nondum maturus*, nisi tempus gestationis *naturale* compleverit, et ex lege et ordine naturae exitum ex utero quaesiverit, membrisque suis satis obfirmatus prodierit, ut aërem et alimenta extra uterum melius ferre, certiusque adolescere, valeat. Has ob causas foetus, V vel VI mense natus, quia organa omnia habet, perfectus quidem dici posset; ast quoniam illa adhuc nimis mollia, exigua, et *respective imperfecta* sunt, septimestrem et octimestrem pro *perfecto*, nonimestrem autem et decimestrem pro *maturo*, habendum esse statuunt. Idcirco *perfectus* partus cum *vitali*, eoque minus rariusque tali, *maturus* autem cum *maxime vitali* et *naturali* partu communicat.

§. XXV.

Non inutile erit, remedia quaedam et modos annectere, quorum ope partum vitalem a vivo, non vitali, imperfecto, immaturo, illegitimo, abortivo etc. dignoscere possimus. In antecedentibus quidem, nimirum tam in signis vivi et vitalis, (§ XIV) quam in descriptione naturalis, legitimi, perfecti et maturi, (XXII, XXIII, XXIV) indicia quaedam praelibavimus. Vt autem cognoscamus, quibus permittendum sit, in ista inquirere criteria, aut testimonium de iisdem iustum certumque exhibere; non dubito affirmare, non solis mulierculis, nec obstetricibus tantum, illud negotium relinquendum esse. Quamvis enim peritae quaedam obstetrices, ex frequenti experientia et observatione, aliquas partuum differentias allegare norint: attamen, quia paucae admodum, si quidem ullae, sunt, quae singula atque praecipua dignoscendorum foetuum indicia calleant; satius erit, Medicis, hac in re bene versatis, inspectionem infan-

Remedia et modi inquirendi et testificandi de partu vivo, aut vitali.

 tum

tum recens natorum committere. Quod enim BOHNIVS (*eeee*) de obſtetricum teſtimonio, in cauſis ſonticis infido, generatim pronunciavit, id etiam hac in re locum habere quodammodo poteſt: *In rebus*, inquit, *alicuius momenti, et ubi plus perſpicacitatis atque peritiae opus, obſtetrices ſolae, ſine Medicis, nec ad inſpectionem, nec ad renunciationem, admittantur, iisve nunquam, niſi Medici cuiusdam periti, aut integri Collegii, aſſenſus acceſſerit, fides habeatur.* Quamvis autem certa et definita menſura magnitudinis, aut ponderis, qua foetuum aetatem ſecundum certos diverſosque menſes metiri liceat, definiri haud poſſit; cum alter infans altero, etiamſi aetate haud impare, natura ſua maior ſtatura, vel minor, non raro deprehendatur: nihilominus tamen non modo KERCKRINGII (*ffff*) modulum, quo magnitudinem in ſceletis foetuum, ſingulis menſibus natorum, eleganter et ſollicite delineavit, plurimum ſequi expedit, ſed etiam ſigna conceptionis praegreſſa probe examinanda, ut videamus, an tempus illud cum habitu et ſtatura infantis conveniat, aut diſcrepet. Cavendum etiam, ne ſoli dierum numero, quo vitalem naſci poſſe auctores diverſimode ſtatuunt, inhaereamus, ſed foetus qualitatem, eiusque vivacem indolem, bene inſpiciamus.

§. XXVI.

Vtilitas huius disquiſitionis in Medicina.

In limine huius diſſertationis promiſeram, me ſub finem eius *utilitatem praeſentis disquiſitionis* attingere velle: breviter itaque monſtrabo, quem uſum tam *in Medicina*, quam *in Iurisprudentia*, praeſtare queat. *Medici* enim ſequentia theoremata facile inde colligere poterunt. Confuſionem partus

eeee) De offic. Med. Part. II. Cap. III. p. 569.
ffff) De oſteogenia foetuum.

tus vivi et vitalis, et promiscuam verborum istorum permutationem sollicite oportet evitare, ne aut proximum ignominia afficiamus, aut in bona eius simus iniurii. Hippocrati, octimestrem non vitalem pronuncianti, haud subscribendum. Astrologis etiam vanitates et ineptiae suae relinquendae, quibus foetum singulo mense alii planetae subiectum esse somniantur. Nec audiendus AMMANNVS, (*gggg*) ubi omnes, qui ante, vel post, IX aut X mensem nati sunt, pro illegitimis habet, id quod generatim admitti nequit, si sensu iuridico legitimum hic supponas; si vero sensu medico illum admittas, et pro partu naturali et maturo assumas, concedendum. Quod autem robur viri, et vigor atque iuventus feminae, partui anticipando, eidemque ante tempus naturale maturando, faveant, id experientiae fidae haud respondet, sed frustra ad defendendam malam causam a nonnullis allegatur. Quamvis etiam imbecilles feminae interdum vegetos infantes edant, nec omnis morbus foetui aperte noceat; fieri tamen potest, ut femina, graviori morbo affecta, serius pariat, si quando naturale foetus incrementum eiusque perfectio, ex morbo, vel alia causa, sufficientem nutritionem impediente, interceptum est, unde partus quidam serotini non omnino pro illegitimis censendi. Menses modo Solares, modo lunares, in tempore gestationis et partus definiendo subintellexisse Hippocrates videtur. Error calculi gravidarum saepius oritur ex computo, a mensibus subsistentibus ducto. Relatio temporis conceptionis et partus melius certiusque ex inspectione perfectionis et maturitatis infantis instituenda. Nam non ad tempus gestationis, (quia saepe dubium,) sed ad foetus conformationem et integritatem, respiciendum. Maior cura in servandis minus vitalibus habenda, nec ideo negli-

gggg) In irenic. Numae Pompili, p. 64. 70.

gendus octimestris, ac si natura haud vitalis esset. Sectio caesarea in foetu non vitali, licet vivo, frustraneus labor est, nisi forte baptismi necessitatem urgeas; vitales autem et vivi, praesertim e matre mortua, omnes exscindendi. Distinctionem inter foetum animatum et inanimatum tam e Iure, quam e medicina, tollendam esse, gravibus adstruxit rationibus ALBERTI (*hhhh*). Et vere LVCRETIVS cecinit: *Quandoquidem nequeunt vitaliter esse animata.* In decernendo infanticidio Medicus inprimis eo respiciat, utrum foetus non tantum vivus, sed etiam an vitalis fuerit? Non vitalis, asseverante ZACCHIA, servari, nisi per miraculum, nequit. Pulmones foetuum, in aqua natantes, (si quidem aër non ab adstantibus aliis hominibus in os infantis inflatus, nec per putredinem ingeneratus est,) probant quidem, foetum fuisse vivum, sed ex hoc experimento non absolute sequitur, eundem simul extitisse vitalem.

§. XXVII.

Vsus in iurisprudentia.

Vberiorem *usum in iure* praebet haec quaestio medico-legalis. Quantum enim ad hereditatem transferendam, testamentum et donationem rumpendam, successionem in feudis acquirendam, itemque ad famam parentum, et legitimam honestamque infantum nativitatem, porro ad divortium, poenam aut erogandam, aut declinandam, ad arcendos denique, vel admittendos in opificum societatibus liberos, vel ad alia damna inferenda, aut elidenda, faciat, non opus est, multis comprobare exemplis et testimoniis, cum partim ex antecedentibus haec pateant, partim facili negotio per rationem possint erui. Nec mearum partium est, haec amplius investigare, quae proprie ad ICtos spectant.

hhhh) In Diss. de termino animat. foet. hum. Cap. V, §. 2. p. 77.

ctant. Maximi vero momenti causam esse, vel inde coniicimus, quoniam non tantum fama et bona, sed etiam vita ultimumque supplicium ab ista partuum differentia interdum dependet, et iustitiae vindici modo gladius iniqua ratione e manibus extorqueri, modo illa ad vindictam iusto rigidiorem inde incitari potest, nisi partuum vitalis et vivi indolem bene distinxeris. Si enim infans, vivus quidem, at non vitalis, clanculum nascatur; puerpera, quae scienter aut dolose neque abortum promovit, neque violentas manus partui intulit, non pro infanticida habenda, nec capite mulctanda venit, etiamsi non tam committendo, quam omittendo, peccasse videatur. Cum enim talis foetus in vita servari non potuisset, si vel omnibus vitae foetus servandae auxiliis instructus fuisset; mitiorem utique et extraordinariam poenam irrogandam esse constat. Hinc non modo *Const. Crim. Caroli V* (*iiii*) ad poenam capitis requirit, ut infans perfectus et vitalis sit, sed etiam KRESSIVS (*kkkk*) de infante non vitali laeso statuit, extraordinariae et arbitrariae poenae locum esse. Aliter sentiendum, si quaedam clam ediderit vitalem. Tunc enim tam committendo, quam omittendo, peccasse videtur. Quin imo illa, quae abortum dolose et studio procuravit, etiamsi nec vivum, nec vitalem, partum remediis abortivis expulerit, veri nihilo minus infanticidii rea manet, sicuti celeberr. IVNCKERVS (*llll*) nuper docuit. Constitutio enim illa Sixti V.

 Ponti-

iiii) Articulo CXXXI.

kkkk) In Commentar. in Constit. Crim. Caroli V. Not. ad Artic. 131. p. 471.

llll) In diss. de canone: quod non sit homicida, quae abortum procuret, antequam anima corpori sit infusa.

Pontificis Rom. (*mmm*) qua omnes, abortum malitiose procurantes, sive is animatus, sive inanimatus, formatus vel informis, fuerit, pro veris homicidis habendos esse statuit, fundamentis veris genuinisque medicis innititur; licet successor eius, GREGORIVS XIV, (*nnnn*) ex nimia indulgentia istam rursus sustulerit. Denique iura Saxonica (*oooo*) infantem vitalem requirere videntur, ut tota hereditas ad parentes traduci possit, dum sonorum vagitum poscunt, (*daß das Kind die 4. Winckel oder Ecken beschrieben haben solle,*) qualem sonum non vitalis edere vix potest.

§. XXVIII.

Conclusio. Varios quidem errores, ex neglectu differentiae partus vivi et vitalis commissos, possem annectere; at vero, quia ex antecedentibus utilitatem et necessitatem utrumque partum distinguendi satis comprobavi, ideoque proposito themati illustrando pro virium mearum tenuitate operam dedisse confido, atque ICtis relinquo ea, quae ex hoc theoremate ad emendationem quarundam legum iuris facere posse intelligant. DEO autem TRINVNI pro praestita opera gratias ago humillimas.

mmmm) In Bullar. magno, Tom. II. p. 648.
nnnn) Ibid. pag. 709.
oooo) In speculo Saxon. et Land-Recht, Artic. 33. Lib. 3.

Corrig. Pag. 29. lin. 12. pro *quintum*, leg. *quartum*.

NOBILISSIMO DOM. CANDIDATO

S. P. D.

D. IO. NIC. WEIS. P. P.

H. T. ACAD. RECTOR.

Amplissimum certe campum discendi ingreditur, qui artis salutaris studio sese dicare, in animo habet. Non enim tantum in rebus medicis bene versatum esse oportet; sed etiam in dogmata iurisprudentiae, praecipue illa, quae rationes suas decidendi ex fundamentis medicinae mutuantur, sedulo excurrere, ac iudici, sententiam laturo, auxiliatrices manus porrigere aliquando debet. Bene itaque recteque fecisti, mi BAVMGAERTNERE, *quod ex illis thematibus, quae speciminis inauguralis loco* TIBI *elaboranda proposueram, elegeris illud, quo non tantum insignem in arte nostra peritiam, sed etiam medicinae legalis et forensis doctrinam, satis comprobare potueris. Gratulor hos ausus, quibus utramque medicinae partem te non leviter tetigisse monstras. Gratulor insimul optimo* PARENTI TVO, VIRO

IVRIS

IVRIS CONSVLTISSIMO *atque* DOCTISSIMO, *quod filium, paternam iuris ſcientiam cum Medicina coniungentem, honoribus Academicis proxime ornandum, amplecti poſſit. Fac itaque, mi Amice, citato curſu pergas, non modo ad amplificandam, quam hac in Muſarum ſede obviam habuiſti, ſanandi ſcientiam, ſed ut aliis etiam cumulatus honoribus laborum, quos ſuſtinebis, fructus decerpas. Vale! Dabam Altorfii, d.* II. *Ian.* CIↃ IↃ CCXXXVII.

V*Iui* et *uitalis* quae ſint diſcrimina *partus*,
BAVMGAERTNERE, graui cum ratione doces.
Vt TIBI, quam tua nunc *pariet* ſolertia, *laurus*
Vitalis uireat tempus in omne, precor.

Nobiliſſimo DOMINO CANDIDATO
paucis hiſce gratulatur

D. IO. IAC. KIRSTEN. P. P.
H. T. DECANVS.

BAVM-

BAVMGAERTNERE, TVI *quem*, Praeſtantiſſime, *docti*

Non imam partem certaminis eſſe uolebas:
En adſum promtus, qui conferat arma, paratus.
Non hoſtili animo ſurgo, ſed pectore amico,
Virtutisque TVAE *uideor ſpectator adeſſe.*
Spectator tantum? Minime, ſed uerus amator
Doctrinaeque accedo TVAE, *plauſorque recedo,*
Atque eius, ueniet qui mox TIBI, *cultor honoris.*

Praenobiliſſimo atque Doctiſſimo DOMINO CANDIDATO ſummos in medicina honores proxime impetrandos gratulatur

IOH. IAC. BAIER. Oppon.

ODo hoggi un Rimbombo tutto gravido d' applausi che porta seco, spinto dalla Fama stessa Ambasciadrice delle di lei Glorie, contenti, honori, e palme; Vedo con mio gran Godimento uscir da un Giardino così ben coltivato, e c' ha sempre prodotte piante scielte, e rieche de' frutti i piu rari, un Rampollo, il quale cumula di nuovi Lustri l' Eccellente Tronco che lo formò. Mi volgo à V. S. stimatis.mo Mio Signore, che vedo in questo Dì Salire ad una Dignità tanto sublime, ornamento in vero, meritato dalla sua virtù, e da tante altre belle Doti, come un Sole il quale sparge i suoi lieti raggj non solamente qui frà di noi, ove li riceve, mà sia alla Città sua natia, la quale coll' unire l' allegrezza di tutta la nobil di lei Casa, aspetta el gradito momento di congratularla, come fò qui io pure, d' un successo tanto insigne.

Non isdegni, Signore, questi miei animati inchiostri, che partono dalla sincerità d' un Cuore che vive tutto per lei.

D. B.

QVae TIBI doctrinae tribuuntur praemia, AMICE,
Haec TIBI sint, toto, prospera, corde precor.

HONORI
PRAENOBILISS. ET CLARISS.
DOMINI DOCTORANDI
HOC
OBSERVANTIAE
MONVMENTVM
P
C. A. S. G R V N E R.
COBVRGENS.
PHIL. ET MEDIC. CVLT.
OPPON.

Monsieur!

Monſieur!

ON ne ſauroit ignorer, et les ſavans mêmes conviennent, que, non obſtant les veilles, et les peines employèes par beaucoup de Gens pour mieux faire èclater leur capacité, et s' aquerir par ce moyen, comme un bien propre, l' applaudiſſement de tout le monde, ont neanmoins été ſaiſis d' une noble Crainte à la vüe de ceux, qui devoient s' oppoſer par des Argumens, quelques fois fort - émpetrès, et très - rusès, à leurs thèſes incomparables. Vous n' étes pas de ce Nombre, Monſieur, car je remarque en vous, avec un plaiſir extrême, uue généréuſe preſence d' Eſprit à combattre vos aimables adverſaires, par les quels vous mettés aujourdui vôtre vertu à l' Epreuve pour donner un plus grand eſſor à la nouvelle Dignité, que vous allés recevoir. Ie vous felicite, en mon particulier, du profond de mon Ame, Monſieur, de ce que vous venés de cueillir dans cette mémorable journée, les beaux fruits dont une diligence aſſiduë vous a enrichi, des fruits dis - je dignes de l' arbre dont vous ſortés. D' ailleurs vôtre départ m' eſt beancoup ſenſible, je l' avoüe, mais en conſiderant les belles et admirables dépouilles, que vous allés emporter de cette docte et fameuſe Pepiniere, me tient lieu de conſolation, et doit en quelque maniere adoucir l' amertûme, que vôtre ſeparation me va cauſer.

Agrées cependant, Mon cher Monſieur, les ſinceres expreſſions de celui, qui eſt et ſera toute ſa vie pour vous et pour toute vôtre illuſtre famille avec une eſtime inalterable.

F. E. IHL. Oppoſant.

So ists; daß muntrer Fleis und eifriges Studiren,
Nach langer Nächte Mühsamkeit
Uns endlich aus der Dunckelheit
Zum hellen Ehren-Tempel führen.
Dies zeigt DEIN edles Beyspiel an.
Was wunder nun, daß Meditrine
Heut ihren Schmuck DIR angethan,
Damit DEIN Fleis ihr künftig diene.

Mit diesen geringen Zeilen wolte dem Hochedlen Herrn Doctorand seine schuldigste Ergebenheit bezeugen, Dessen ergebenster

Johann Christoph Weis,
Philos. et Theol. Stud.

